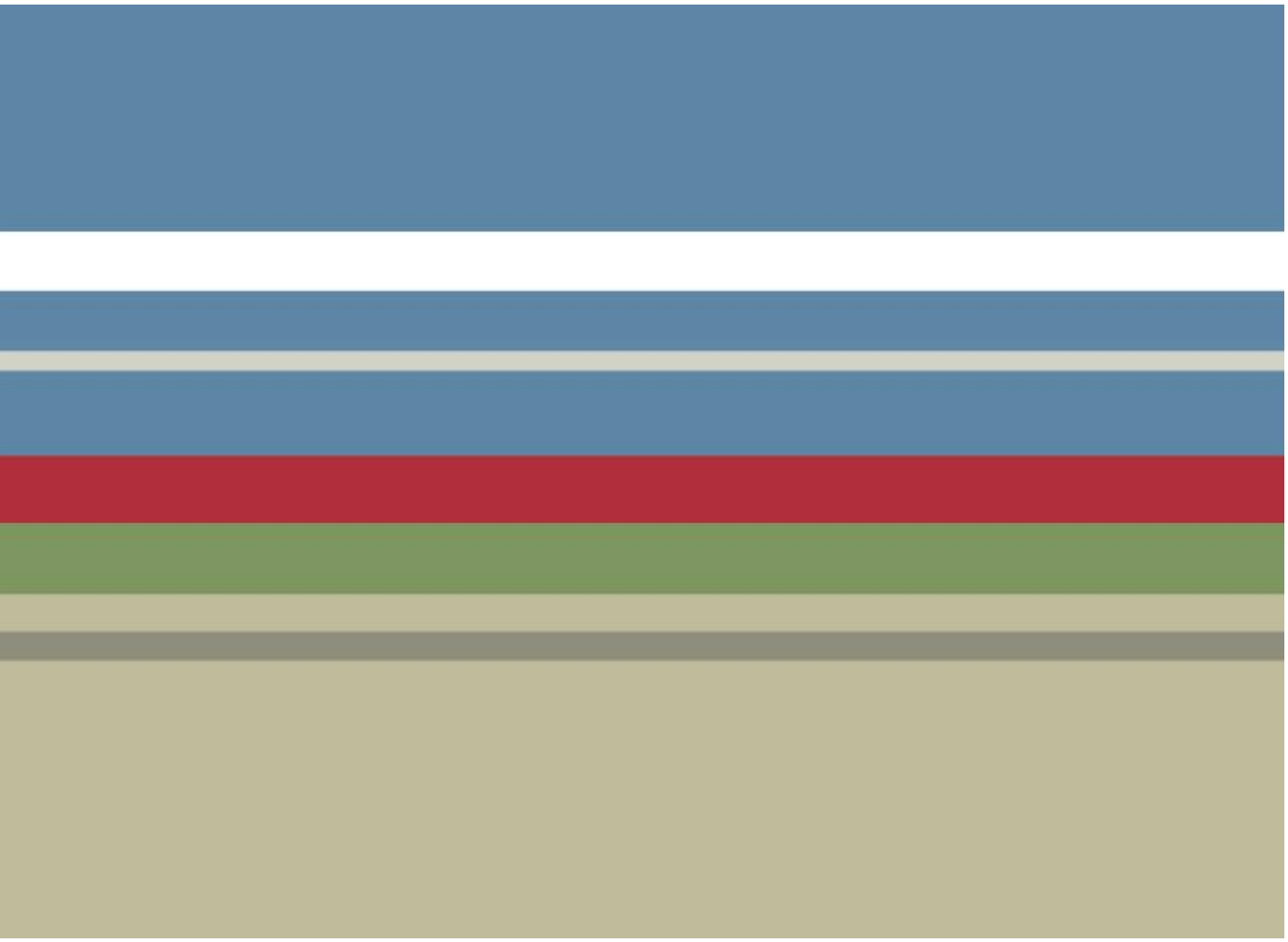
Gemeente Texel

.txl

Kerkenvisie

Kerkenvisie

gemeente Texel

Team **Beleid**
juli 2023
behandeling B&W juni 2023
behandeling commissie juli 2023
behandeling raad juli 2023
Zaaknummer **2058911**

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

1. Inleiding **4**
1.1 Doelstelling 4
1.2 Opdracht(geverschap) 4
1.3 Connectie tot andere beleidsdocumenten 4
1.4 Welke kerken worden meegenomen in de visie? 5

2. Doelen kerkenvisie **7**
2.1 Inventarisatie wensen, noodzakelijke behoeften en stand van zaken kerkgebouwen 7
2.2 Rol van de gemeente en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 7
2.3 Verbetering contact kerkbesturen en gemeente 7
2.4 Inspelen op huidige en toekomstige ontwikkelingen 7

3. Trends en ontwikkelingen **8**
3.1 Leegstand en herbestemming 8
3.2 Centrale rol in de gemeenschap 8
3.3 Cultureel erfgoed 8
3.4 Waarde van kerkgebouwen 8
3.5 Inventarisatie kerkgebouwen 9

4. Inventarisatie kerkbesturen en kerkgenootschappen **11**
4.1 Huidige stand van zaken 11
4.2 Duurzaamheid en energievraagstuk 11
4.3 Andere functies kerkgebouwen 11
4.4 Begraafplaatsen 12

5. Inventarisatie kerken met andere functie **13**

6. Verduurzaming kerkgebouwen **15**
6.1 Energievraagstuk 15
6.2 Duurzaamheidsbijeenkomst kerkgebouwen 15

7. Kerktorens **16**
7.1 Historische context 16
7.2 Huidige situatie 16
7.3 Toekomstvisie kerktorens 17

8. Jaarlijkse bijeenkomst kerkbesturen **18**

9. Begraafplaatsen en kerkhoven **19**
9.1 Tarieven grafrechten gemeente Texel 19
9.2 Begraafplaatsen en kerkhoven gemeente Texel 19
9.3 Ontwikkelingen en knelpunten 20

10. Mogelijke herbestemming in de toekomst **21**
10.1 Herbestemming 21
10.2 Herbestemming per kerkgebouw 21

11. Kerkpaspoorten **24**

Samenvatting

Landelijk wordt geconstateerd dat de ontkerkelijking in Nederland gestaag groeit en er een terugloop is van het aantal kerkbezoekers. Het is van belang dat de kerkgebouwen zoveel mogelijk worden behouden en beschermd worden, zij vormen immers een belangrijk onderdeel voor het Texels erfgoed en spelen een belangrijke rol voor de Texelse (kerkelijke) gemeenschap.

In opdracht van de gemeenteraad is er daarom een kerkenvisie ontwikkeld voor de kerkgebouwen op het Texel. Een kerkenvisie is een strategische visie op de toekomst van de kerkgebouwen. Het doel van deze kerkenvisie is dan ook om een integrale visie te ontwikkelen in samenspraak met de kerkbesturen en kerkgenootschappen voor een duurzaam toekomstperspectief van de kerkgebouwen.

In deze kerkenvisie zijn de doelen samengevat zoals de inventarisatie van de wensen, noodzaak en stand van zaken van de kerkgebouwen, het in kaart brengen van de rol van de gemeente en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de verbetering van het contact tussen kerkbesturen en gemeente en het inspelen op huidige en toekomstige ontwikkelingen.

In totaal heeft Texel 21 oorspronkelijke kerkgebouwen welke tot het religieus erfgoed behoren. Hiervan zijn de 14 kerkgebouwen welke nog in gebruik zijn voor religieuze diensten en 2 monumentale kerkgebouwen met een andere functie meegenomen in de kerkenvisie. Deze keuze is gebaseerd op de doelstelling van het OCW die de decentralisatie-uitkering voor de kerkenvisie beschikbaar heeft gesteld. Het OCW heeft het primair doel om de (rijks)monumentale kerkgebouwen te behouden en de visie te betrekken op de kerkgebouwen waarvan de toekomst onzeker is. Hierom zijn in de kerkenvisie niet alleen de monumentale kerkgebouwen meegenomen maar ook de kerkgebouwen die nog in gebruik zijn voor erediensten. De toekomst van de kerkgebouwen die nog in gebruik zijn voor erediensten kan namelijk onzeker door het teruglopende aantal kerkgangers.

Voor de kerkenvisie is er gesproken met de kerkbesturen en kerkgenootschappen. In deze bijeenkomst is geconstateerd dat de kerkbesturen en kerkgenootschappen geen problemen voorzien voor de kerkgebouwen in de komende 5 à 10 jaar.

Wel zijn er een aantal onderwerpen waar in deze kerkenvisie aandacht is besteedt waaronder de verduurzaming van de kerkgebouwen, kerktorens, begraafplaatsen en mogelijke herbestemming. Ook zijn er in het kader van inventarisatie kerkpaspoorten opgesteld van alle kerkgebouwen om alle informatie op één plek te hebben.

1. Inleiding

1.1 Doelstelling

Het doel is om een kerkenvisie te ontwikkelen in samenspraak met de kerkbesturen en kerkgenootschappen voor een duurzaam toekomstperspectief voor alle kerkgebouwen op Texel.

Om een beeld te krijgen hoe de kerkgebouwen er op Texel voor staan is er een inventarisatie gemaakt van de kerkgebouwen en wat de verwachtingen zijn voor de toekomst. Er is informatie rondom de kerkgebouwen verzameld en een beeld geschetst hoe de toekomst van de kerkgebouwen er op Texel uit zal zien.

De gemeente Texel heeft een kerkenvisie ontwikkeld in goede samenwerking met kerkbesturen en andere betrokkenen.

Op deze wijze kan er een steentje worden bijgedragen aan het waarborgen van het religieus erfgoed op Texel.

1.2 Opdracht(geverschap)

Het ontwikkelen van een kerkenvisie is een participatieproces waarvan de gemeente de trekker is. Voor het ontwikkelen van de kerkenvisie is door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) de rol van de gemeente onderkend. De gemeente heeft hiervoor daarom een ontwikkelbijdrage van € 25.000 toegekend gekregen als decentralisatie-uitkering. Deze decentralisatie-uitkering stelt de gemeente in staat om (een deel van) de werkzaamheden uit te besteden. Het primaire doel van het OCW is het behoud van (rijks)monumentale kerkgebouwen. Om dit doel te bereiken is het echter van belang dat alle kerkgebouwen in samenhang bekeken worden: van alle tijden, van alle geloven, monumentaal en niet-monumentaal.

Op 26 mei 2020 heeft de gemeenteraad besloten een kerkenvisie voor Texel op te stellen.[1] En opdracht gegeven om de decentralisatie-uitkering vanuit het OCW aan te vragen en na een participatieproces met alle belanghebbenden partijen een breed gedragen en integrale kerkenvisie te ontwikkelen voor de gemeente Texel.

1.3 Connectie tot andere beleidsdocumenten

1.3.1 Erfgoednota 2017 – Texel is de Reede

In de Erfgoednota Texel 2017 wordt besproken hoe de gemeente Texel het behoud stimuleert van het Texels erfgoed. De gemeente wil de monumenten zoveel mogelijk in hun karakteristieke landschappelijke of bebouwde context laten functioneren, en dus ook de monumentale kerkgebouwen uit deze kerkenvisie.

Daarnaast wordt er in de Erfgoednota ingezet op de beleving van het cultureel erfgoed bij de bewoners, bezoekers en ondernemers van het eiland. Het beleid richt zich op het trekken van landelijke en lokale belangstelling voor de geschiedenis van Texel en het zichtbaar maken van deze geschiedenis, hierin spelen de kerken een belangrijke rol.

Ook wordt er gesproken over het verlies van het gebruik waarvoor de monumentale gebouwen zijn gebouwd. Hiervoor zijn nieuwe gebruikersvormen denkbaar zodat de panden in stand gehouden kunnen worden. Dit is van toepassing op de kerkgebouwen als zij in de toekomst niet meer gebruikt worden voor kerkelijke diensten.

[1] Document Texel - Raadsbesluit - Ontwikkelen kerkenvisie Texel - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)

1.3.2 Cultuurvisie Texel 2017
In de Cultuurvisie Texel 2017 wordt expliciet genoemd dat onder andere kerken als cultuuraspect de leefomgeving kunnen verbeteren en bewoners gelukkiger kunnen maken. Daarnaast kan beter gebruik van de bestaande locaties zoals dorpshuizen maar ook de (vrijkomende) kerken bijdragen aan een verbetering van het geluk van bewoners en de leefomgeving. De (vrijkomende) kerken kunnen functioneren als plek voor activiteiten waar zowel jong en oud wil aanhaken.

1.3.3 Toeristisch Toekomstplan Texel: Texel in balans
In het Toeristisch Toekomstplan Texel: Texel in balans – vastgesteld 22 september 2021 - worden de kerken besproken die in de verschillende dorpen op het eiland staan. In het Toekomstplan wordt besproken dat de kerken ook een belangrijke rol spelen voor de toeristische sector. Vanuit toeristisch oogpunt is het dus van belang om de kerkgebouwen te behouden en te beschermen. Aan deze doelstelling wordt met deze beleidsnota uitvoering gegeven.

1.3.4 Texel in ontwikkeling: Beeldkwaliteitsplan Buitengebied 2013
In het Beeldkwaliteitsplan bij het op 12 juni 2013 vastgestelde bestemmingsplan Buitengebied wordt de kernwaarde de Texelse identiteit omschreven die verband houdt met de kerkenvisie. Bij deze kernwaarde wordt genoemd dat de Texelse identiteit in sterke mate wordt bepaald door haar cultuurlandschap, het grasland, de oude buitendorpen, de dijken, de kerkjes, tuinwallen, stolpen, schapenboeten. Kerken zijn dus een significant onderdeel van de kernwaarde de Texelse identiteit.

1.3.5 Naar een toekomstbestendige invulling van vrijkomend maatschappelijk vastgoed
In het op 16 november 2016 vastgestelde beleidsdocument Naar een toekomstbestendige invulling van vrijkomend maatschappelijk vastgoed wordt aandacht besteedt aan de kerkelijkheid, ontkerkelijking en kerken op Texel. Er wordt gesproken over de onzekere toekomst van kerken mede door het teruglopende aantal kerkbezoekers.

De kerken zijn in de geldende bestemmingsplannen bestemd als ‘Maatschappelijk’.
In dit beleidsdocument wordt besproken dat de initiatieven om een kerk te verkopen of een nieuwe invulling c.q. bestemming te geven zeer zorgvuldig moet worden beoordeeld.

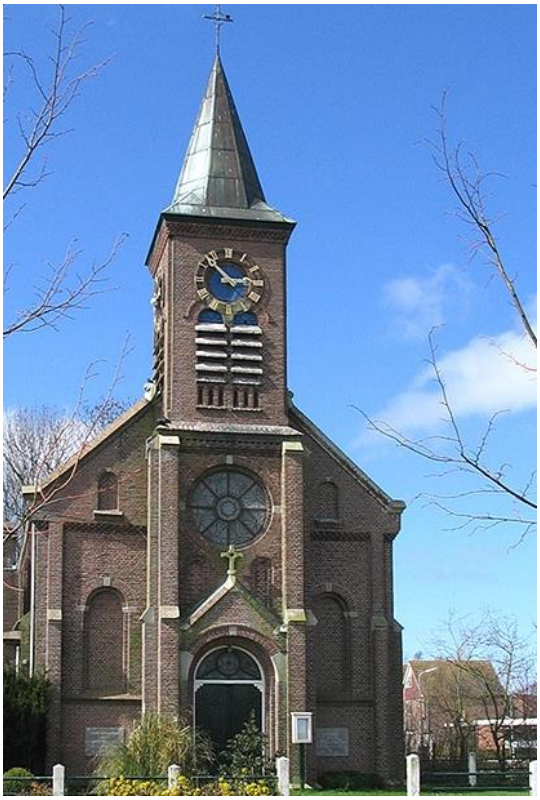
Daarnaast wordt de rol van de gemeente richting kerkgebouwen in het beleidsdocument verhelderd. De gemeente is namelijk eigenaar van de kerktorens van de protestantse kerken en verantwoordelijk voor het onderhoud. De gemeente heeft geen financiële relatie met gebouwen van andere religies, zoals de rooms-katholieken gemeenschap, de baptisten gemeente, de doopsgezinde gemeente en met (oude) kerkgebouwen die al in particulier bezit zijn. De gemeente heeft vanuit die rol daarom geen sturingsmogelijkheden. De kerkbesturen zijn eigenaar van het overige deel van het kerkgebouw en dragen zorg voor het onderhoud van het overige deel van het kerkgebouw en de bijbehorende verenigingsgebouwen.

1.3.4 Diverse bestemmingsplannen Texel
De kerken zijn in de geldende bestemmingsplannen bestemd als ‘Maatschappelijk’. Per kern kunnen de gebruiksmogelijkheden enigszins verschillen.

De hoofdlijn qua gebruik is dat de gebouwen zijn bestemd voor een maatschappelijke voorziening al dan niet in combinatie met:
- Ondergeschikt lichte horeca alsmede;
- Een kantoor;
- Dienstverlenende instellingen.

1.4 Welke kerken worden meegenomen in de visie?
De kerkenvisie is opgesteld voor de toekomst van de monumentale kerkgebouwen en de kerkgebouwen die nog in gebruik zijn voor erediensten. Deze keuze is gebaseerd op de doelstelling van het OCW die de decentralisatie-uitkering voor de kerkenvisie beschikbaar heeft gesteld. Het OCW heeft, zoals eerder genoemd, het primair doel om de (rijks)monumentale

kerkgebouwen te behouden. Daarnaast is de ondersteuning van het OCW opgezet met als doel om de visie te betrekken op de kerkgebouwen waarvan de toekomst onzeker is. Hierom zijn in deze kerkenvisie niet alleen de monumentale kerkgebouwen meegenomen maar ook de kerkgebouwen die nog in gebruik zijn voor erediensten. De toekomst van de kerkgebouwen die nog in gebruik zijn voor erediensten kan namelijk onzeker door het teruglopende aantal kerkgangers. Een overzicht van de kerkgebouwen die meegenomen zijn in de kerkenvisie wordt gegeven in deelhoofdstuk 3.5.

St. Francisca Romanakerk. Bron: Stichting Dorpsherstel Texel.

Voor de kerkgebouwen die al reeds een andere functie hebben gekregen is het weinig zinvol om een visie te ontwikkelen ervanuit gaande dat deze gebouwen een duurzame functie hebben gekregen waarmee het behoud van het gebouw gewaarborgd blijft. Echter is er voor de volledigheid wel bij de particulieren eigenaren van de kerkgebouwen die al reeds een andere functie hebben geïnventariseerd naar hun input, de status van de gebouwen en de vraag gesteld of de nieuwe functie bijdraagt aan het behoud van het pand. Op deze manier is er wel een compleet beeld gevormd van alle kerkgebouwen op het eiland. Deze inventarisatie wordt besproken in Hoofdstuk 5.

2. Doelen kerkenvisie

2.1 Inventarisatie wensen, noodzakelijke behoeften en stand van zaken kerkgebouwen

In de eerste plaats fungeert de kerkenvisie als middel om naar de wensen, noodzakelijke behoeften en stand van zaken van de kerkgebouwen te inventariseren. Het is belangrijk om helder te krijgen waar kerkbesturen tegen aanlopen en de gemeente eventueel in kan ondersteunen. Op deze manier kan inzicht verkregen worden welke acties door de gemeente uitgevoerd moeten worden en welke onderdelen opgenomen kunnen worden in de kerkenvisie.

2.2 Rol van de gemeente en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Daarnaast is het belangrijk om de rol van zowel de gemeente als de kerkbesturen af te bakenen. De gemeente, als overheidsinstantie, bemoeit zich in principe niet met kerkelijke zaken. De gemeente Texel heeft wel een positieve grondhouding om de kerkbesturen en eigenaren te ondersteunen en hulp te bieden waar nodig zodat de kerkgebouwen kunnen worden behouden. Het is van maatschappelijk en publiek belang dat het religieus erfgoed op Texel gewaarborgd wordt en daarin is een adviserende en ondersteunde rol voor de gemeente weggelegd.

Daarnaast vervult de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) ook een rol in de kerkenvisie. De RCE is namelijk betrokken bij de rijk monumentale kerkgebouwen. De RCE verstrekt bijvoorbeeld subsidie voor restauratie en onderhoud van de rijk monumentale gebouwen en adviseert de gemeente bij ingrijpende wijzigingen van rijksmonumenten.

2.3 Verbetering contact kerkbesturen en gemeente

Een mooie bijkomstigheid van het ontwikkelen van een kerkenvisie is het contact dat verbeterd wordt tussen de kerkbesturen en de gemeente. Niet alleen weten de kerkbesturen de gemeente dan beter te vinden voor vragen en advies, maar ook zal het contact tussen de verschillende kerkbesturen verder onderhouden worden.

2.4 Inspelen op huidige en toekomstige ontwikkelingen

Door te inventariseren naar de wensen en noodzaak van de kerkbesturen evenals de huidige stand van zaken van de kerkgebouwen kan er beter worden ingespeeld op de huidige en toekomstige ontwikkelingen. Op deze manier komt de gemeente niet voor verassingen te staan wanneer een aanvraag binnen komt voor een bestemmingswijziging, sloopvergunning of sloopmelding voor een kerkgebouw.

3. Trends en ontwikkelingen

3.1 Leegstand en herbestemming

De ontkerkelijking in Nederland groeit gestaag. Het gevolg daarvan is leegloop van de kerken. Dit is niet alleen zichtbaar in een afnemend aantal kerkgangers bij reguliere kerkdiensten maar ook in de terugloop van gemeenteleden. Herman Wesselink, een onderzoeker die promoveerde op de toekomst van Nederlandse kerkgebouwen, benoemde zelfs in 2018 dat de verwachting is dat tot 2030 ongeveer duizend kerkgebouwen leegkomen te staan.[2] In 1968 gingen er nog wekelijks 2,7 miljoen katholieken naar de kerk, in 2016 waren dit er nog maar 173.000 en in 2030 zullen dit naar verwachting nog maar 63.000 zijn.[3] Ook steeds meer protestante kerken moeten noodgedwongen hun deuren sluiten.[4] Andere geloofsgemeenschappen hebben juist weer behoefte aan extra ruimte.[5]

De leegloop van de kerken heeft al geleid tot fusie van kerkelijke gemeentes. De Protestantse Kerk in Nederland (PKN) op Texel heeft bijvoorbeeld nog drie fusiegemeentes: de Protestantse gemeente Den Burg, de Protestantse Waddengemeente en de Hervormde gemeente De Waal, De Koog, Den Hoorn. Verdere krimp van kerkgangers en gemeenteleden zal op termijn leiden tot het willen of moeten afstoten van de dure kerkgebouwen omdat de onderhoudskosten niet langer opgebracht kunnen worden. Om afstoting te voorkomen wordt gezocht naar aanvullende functies die activiteiten en inkomsten kunnen opleveren. In sommige gevallen zal naar complete herbestemming gezocht moeten worden. Zeven kerkgebouwen zijn al reeds verkocht en hebben inmiddels al een andere functie gekregen.

3.2 Centrale rol in de gemeenschap

De kerken hebben nog steeds een centrale rol in de dorpsgemeenschappen. Een aantal kerken is het trotse middelpunt van het dorp waar inmiddels ook andere activiteiten plaatsvinden. Voor doop, huwelijk en begraven hebben deze kerken nog steeds een belangrijke functie en hebben velen een emotionele binding met kerk en een aantal kerkhoven. Daarnaast bestaan er een hechte kerkelijke gemeenschappen op het eiland welke in voor- en tegenspoed voor de leden klaar staan en steun bieden voor de kerkelijke gemeente. De kerken vervullen dus ook een belangrijke sociaal-maatschappelijke rol.

3.3 Cultureel erfgoed

De kerkgebouwen maken een belangrijk onderdeel uit van de historie van de gemeenschap. De relatief oude gebouwen vertellen het verhaal van de ontwikkeling van het dorp. De gebouwen zelf behoren tot het culturele erfgoed van de gemeenschap. De gebouwen laten soms honderden jaren bouwgeschiedenis zien en hebben interieurs die bijzondere elementen bevatten zoals zeldzame orgels. Zo is bijvoorbeeld het interieur van de St. Francisca Romanakerk in de Cocksdorp aangewezen als rijk monumentaal. Ook kerken die niet zijn aangewezen als monument vertellen een belangrijk verhaal van de (geloofs-)gemeenschap.

3.4 Waarde van kerkgebouwen

Tijdens de kerkenvisie bijeenkomst in het najaar van 2022 werd door de kerkbesturen aangehaald welke belangrijke waarden de kerkgebouwen vertegenwoordigen. Niet alleen fungeren de kerkgebouwen als centrum voor de geloofsgemeenschap met haar kerkgangers, bestuurders en vrijwilligers maar ook is het kerkgebouw van waarde voor het toerisme. In de zomer is er vraag naar kerkdiensten in de badplaats De Koog waar ook speciale kerkdiensten worden gehouden. Toeristen bezoeken daarnaast graag de kerk om een kaarsje aan te steken en de kerk te bewonderen. Ook zijn kerkgebouwen belangwekkend voor cultuurhistorische liefhebbers. Zij bezoeken de kerk vanuit architectonisch en cultuurhistorisch perspectief.

[2] NOS, nieuwsuur 2018, Altijd al een kerk willen kopen? 'Door sluiting komen er steeds meer op de markt' (nos.nl)
[3] NOS, nieuwsuur 2018.
[4] NOS, nieuwsuur 2018.
[5] NOS, nieuwsuur 2018.

3.5 Inventarisatie kerkgebouwen

Texel heeft 21 oorspronkelijke kerkgebouwen welke tot het religieus erfgoed behoren. Zoals besproken in deelhoofdstuk 1.4 zijn de 14 kerkgebouwen die nog in gebruik zijn voor erediensten en de 2 monumentale kerkgebouwen met een andere functie meegenomen in deze kerkenvisie.

Veertien kerkgebouwen worden nog steeds gebruikt voor de eredienst[6]:

1. Baptisten gemeente te Den Burg
   Julianastraat 11, 1791 AK
2. De Burght te Den Burg (rijksmonument)
   Binnenburg 2, 1791 CG
3. Doopsgezinde Vermaning te Den Burg (rijksmonument)
   Kogerstraat 18, 1791 ES
4. Gereformeerde kerk te Oosterend
   Schoolstraat 29, 1794 AS
5. Kerk te De Waal (gemeentelijk monument)
   Hogereind 2, 1793 AG
6. Koninkrijkszaal te Den Burg
   Noordwester 3, 1791 HD
7. Maartenskerk te Oosterend (rijksmonument)
   Kerkplein 2, 1794 AN
8. Protestantse kerk te De Koog (rijksmonument)
   Dorpstraat 168, 1796 CG
9. Protestantse kerk te Den Hoorn (rijksmonument)
   Kerkstraat 5, 1797 AD
10. St. Francisca Romanakerk te De Cocksdorp (onderdelen kerkgebouw rijk monumentaal);
    Molenlaan 2, 1795 AM
11. St. Johannes de Doperkerk te Den Burg (alleen pastorie is gemeentelijk monument)
    Molenstraat 36, 1791 DL
12. St. Martinuskerk te Oudeschild
    De Ruyterstraat 129, 1792 AP
13. Waddenkerk te De Cocksdorp (rijksmonument)
    Kikkerstraat 85, 1795 AC
14. Zeemanskerkje te Oudeschild (rijksmonument)
    Trompstraat 60, 1792 BL

Twee voormalig kerkgebouwen hebben al reeds een andere functie hebben, maar wel een monumentale status:

1. Doopsgezinde Vermaning te Den Hoorn (atelier) (rijksmonument)
   Diek 11A, 1797 AA
2. Doopsgezinde Vermaning te Oosterend (in gebruik voor evenementen en exposities) (rijksmonument)
   Peperstraat 26, 1794 AH

Vijf voormalig kerkgebouwen hebben reeds een andere functie en geen monumentale status. Deze kerkgebouwen zijn in de kerkenvisie buiten beschouwing gelaten.

1. De Poort te Den Burg (verkocht, in ontwikkeling voor galerie/expositieruimte)
   Elemert 3, 1791 DD
2. Gereformeerde kerk te Oosterend (in bezit van Stichting Woontij)
   Peperstraat 7, 1794 AH
3. Heilige Bonifatius te De Koog (dorpshuis)
   Nikadel 11, 1796 BP

[6] In gebruik voor erediensten betekent dat de kerkgebouwen nog worden gebruikt door een geloofsgemeenschap. In deze kerkgebouwen wordt nog regelmatig een dienst georganiseerd.

4. Onze Lieve Vrouw van Altijd Durende Bijstand te Den Hoorn (woning)
   Diek 22, 1797 AB
5. St. Martinuskerk te Oosterend (verkocht, in ontwikkeling voor kantoorvestiging)
   Vliestraat 9, 1794 AT

4. Inventarisatie kerkbesturen en kerkgenootschappen

Een kerkenvisie behandeld de religieuze gebouwen en de mensen die elke dag bij de kerkgebouwen betrokken zijn. Om een beter beeld te krijgen van de huidige stand van zaken rondom de kerkgebouwen op Texel is er in het najaar 2022 een kerkenvisie bijeenkomst georganiseerd waarbij de kerkbesturen zijn uitgenodigd. De opkomst vanuit de kerkbesturen was hoog.

Bij deze bijeenkomst kwamen verschillende onderdelen aanbod zoals het aantal kerkbezoekers, de financiële middelen, het onderhoud, het energievraagstuk, de verduurzaming, de kerktorens, de begraafplaatsen en de toekomst. Dit overleg heeft een goed inzicht gegeven in de status van de verschillende kerkgebouwen.

Uit deze bijeenkomst zijn een aantal actiepunten en onderdelen voor in de kerkenvisie voortgevloeid. Een van de conclusies was dat de kerkgebouwen verschillende doeleinden beogen (archeologische liefhebbers, kerkgangers en toeristen die de kerken bezoeken) en dat er voor de Texelse kerken hoop is. De belangrijkste conclusies uit de bijeenkomst worden hieronder samengevat.

4.1 Huidige stand van zaken

De kerkbesturen hebben laten weten dat zij geen grote problemen voorzien in de komende 5 à 10 jaar als het gaat om het behoud van de kerkgebouwen. Er zijn veel kerken nog elke dag geopend waar ook elke dag nog bezoekers zijn. De kerkbesturen merken daarom dat de kerkgebouwen zeker nog een functie hebben. Wel valt kerkbesturen op dat de gemiddelde leeftijd van de bezoekers tussen de 70 tot 90 jaar ligt. Deze bezoekers zullen in de toekomst niet meer in staat zijn om te komen en er komen ook geen nieuwe jonge kerkbezoekers bij.

Opvallend is dat er zelfs een positieve ontwikkeling aan de gang is. Een kerkbestuur geeft aan dat zij zoveel bezoekers hebben dat zij juist een extra kerkgebouw nodig hebben. Deze ontwikkeling is dus tegenovergesteld van de landelijke ontwikkelingen en de eerder genoemde verwachtingen.

Vanuit de kerkbesturen is de wens wel uitgesproken om een jaarlijkse bijeenkomst in te plannen met de kerkbesturen en de gemeente om eventuele knelpunten en de huidige stand van zaken te bespreken. Mochten er in de tussen tijd zich wel problemen voor doen in het behoud van de kerkgebouwen kan dit jaarlijkse overleg fungeren als mogelijkheid om hier snel op te acteren.

4.2 Duurzaamheid en energievraagstuk

De kerkbesturen hebben tijdens de bijeenkomst aangegeven dat zij de ambitie hebben om hun kerkgebouwen te verduurzamen. Het warm stoken van de kerkgebouwen is erg duur gezien de hoge energieprijzen. Vanuit de collectes kunnen deze kosten bijna niet tot niet meer betaald worden. De monumentale status van veel kerkgebouwen beperkt de mogelijkheden tot verduurzaming. Daarom is er geopperd om een duurzaamheidsbijeenkomst op te zetten voor kerkgebouwen waarin meer informatie over verduurzaming van kerkgebouwen gegeven kan worden door een deskundige adviseur. Dit voorstel werd goed ontvangen door de kerkbesturen en kerkgenootschappen en is daarom opgenomen als onderdeel in de kerkenvisie.

4.3 Andere functies kerkgebouwen

De kerkbesturen gaven aan dat zij al veel bezig zijn met andere nevenactiviteiten om financiële middelen en bezoekers te genereren. Zo worden er regelmatig concerten gegeven in de kerkgebouwen maar dan lopen de kerkbesturen ook tegen de hoge energiekosten aan.

De kerkbesturen zijn zich er van bewust dat het belangrijk is om de toekomstige plannen voor eventuele herbestemming of uitbreiding van nevenactiviteiten in de kerkgebouwen af te stemmen met alle kerkbesturen zodat er geen overlap ontstaat.

4.4 Begraafplaatsen

Tot slot werden kort de begraafplaatsen besproken die naar inziens van de kerkbesturen ook aandacht behoeven. Er is namelijk een landelijke trend waarin minder begraven wordt waardoor verschillende begraafplaatsen in financiële nood komen. Het onderhoud van de kerkhoven wordt door vrijwilligers uitgevoerd en betaald uit de grafrechten. Ook dit onderdeel is opgenomen in de kerkenvisie.

5. Inventarisatie kerken met andere functie

Voor de volledigheid is er ook bij de eigenaren (en stichtingen) van voormalige kerkgebouwen een korte inventarisatie gehouden. Bij de eigenaren en stichtingen is de vraag uitgezet of zij nog belangrijke zaken hebben om mee te geven voor de kerkenvisie. Daarnaast is er geïnformeerd wat de onderhoudsstatus van het gebouw is. Tot slot is er geïnventariseerd of de nieuwe functie van het gebouw bijdraagt aan het waarborgen van het onderhoud en behoud van het pand. Hieronder zijn de gegevens opgeschreven van de eigenaren die een reactie hebben gegeven op de vragen die gesteld zijn vanuit de gemeente.

Doopsgezinde Vermaning te Den Hoorn (rijksmonument)

Het pand is in erfpacht van de gemeente Texel en wordt verhuurd aan een particuliere eigenaar. De huurder geeft aan dat het gebouw een keer per jaar gebruikt voor een kerkdienst van de Doopsgezinde Gemeente. De onderhoudsstaat van het pand is redelijk. Recentelijk is door zowel de huurder als de gemeente flink in onderhoud geïnvesteerd. Echter valt er wat betreft de duurzaamheid van het gebouw nog veel winst te behalen. Er zijn hoge verwarmingskosten omdat het een oud gebouw is met hoge ruimte en geen isolatie. Het gebruik van het gebouw draagt in ieder geval bij aan het behoud en onderhoud.

Voormalige Doopsgezinde Vermaning, Den Hoorn. Bron: Stichting Dorpsherstel Texel

Doopsgezinde Vermaning te Oosterend (rijksmonument)

De Doopsgezinde Vermaning is in eigendom van de Hollandse Vermaning. De Stichting Strender Vermaning is gebruiker van de Doopsgezinde Vermaning. Deze ruimte wordt gebruikt met als doel om kunstenaars van Texel en een aantal van de overkant de gelegenheid te geven om te exposeren aan bewoners en toeristen. De stichting zou willen meegeven dat er meer controle nodig is op de staat van het pand. Daarnaast geeft de stichting aan dat het pand niet goed tot slecht onderhouden is. Wel draagt de nieuwe functie van het oude kerkgebouw bij aan het onderhoud en behoud van het gebouw.

Gereformeerde kerk te Oosterend

Stichting Woontij is eigenaar van de Gereformeerde kerk te Oosterend. De stichting geeft aan voornemens te zijn om de kerk te verkopen. De stichting richt zich nu enkel nog op het reparatie-

onderhoud. De stichting plant geen meerjarige of planmatige onderhoud meer in. Voor de verkoop van het kerkgebouw in de toekomst is het relevant om te weten wat de bestemming is van het pand. Het bestemmingsplan dat op het kerkgebouw van toepassing is de bestemming ‘Gemengd’, omschreven onder Artikel 10 in Bestemmingsplan Oosterend. Terug te vinden op: Oosterend: REGELS (gemtexel.nl). De bestemming ‘Gemengd’ geeft mogelijkheden tot gebouwen en overkappingen ten behoeve van maatschappelijke voorzieningen, cultuur en ontspanning, dienstverlening, detailhandel, horecabedrijven categorie 1 en 2 ter plaatse van de aanduiding "horeca van categorie 2", kantoren & woningen, al dan niet in combinatie met ruimten voor een beroeps- of bedrijfsactiviteit aan huis, mantelzorg en/of logies met ontbijt.

St. Martinuskerk te Oosterend

De St. Martinuskerk is in eigendom van Assurantiekantoor Bremer. Het kantoor geeft aan dat de onderhoudsstaat van het pand redelijk tot goed is. De verwachting is dat de nieuwe functie van het gebouw bij zal dragen aan het onderhoud en behoud van het gebouw. Door de verbouw van het pand zal een deel van het pand geïsoleerd zijn en het hele pand worden verwarmd. Ook zal er regelmatig onderhoud gepleegd worden.

Doopsgezinde Vermaning te Oosterend. Bron: Stichting Strender Vermaning.

6. Verduurzaming kerkgebouwen

6.1 Energievraagstuk

De kerkbesturen hebben aangegeven in de kerkenvisie bijeenkomst dat zij bezig zijn met het duurzaamheidsvraagstuk voor hun kerkgebouwen. Zo wordt er bijvoorbeeld gekeken naar het zelf arrangeren van een stroomvoorziening. De energierekeningen van de kerkgebouwen dwingt de eigenaren om te kijken naar hoe een gebouw anders of al dan niet efficiënter warm gestookt kan worden.

Sommige kerkbesturen kiezen er mede door de hoge stookkosten al voor om de kerkgebouwen in de zomer alleen open en in de winter dicht te houden zodat er geld kan worden bespaard.

Ook wordt er door de kerkbesturen genoemd dat het belangrijk is om de gebouwen wind- en water dicht te houden wanneer kerkgebouwen leeglopen door een terugloop van bezoekers.

6.2 Duurzaamheidsbijeenkomst kerkgebouwen

Tijdens de kerkenvisie bijeenkomst werd een voorstel gedaan om een duurzaamheidsbijeenkomst op te zetten voor de kerkbesturen. Bij deze bijeenkomst heeft een adviseur inzicht kunnen geven in de ontwikkelingen en mogelijkheden die er zijn op het gebied van verduurzaming voor kerkgebouwen. Voor deze bijeenkomst zijn ook de eigenaren van monumentale kerkgebouwen met een andere functie uitgenodigd.

Actie: Er is een informatiebijeenkomst georganiseerd op 12 april 2023 over de verduurzaming van (monumentale) kerkgebouwen (verzorgd door de organisatie Groene Grachten). Hierbij zijn ook de monumentale kerkgebouwen met een andere functie uitgenodigd.

Ook zal er onderzocht worden of er voor de kerkgebouwen energiescans aangeboden kunnen worden, waarmee de kerkbesturen en kerkgebouwen inzichtelijk kunnen krijgen welke stappen zij kunnen zetten om hun gebouw te verduurzamen.

Actie: Er zal onderzocht worden of er energiescans aangeboden kunnen worden via de Groene Grachten voor de kerkgebouwen om de stappen uit te stippelen voor de verduurzaming van het kerkgebouw.

7. Kerktorens

7.1 Historische context

Als belangrijk onderdeel van de kerkenvisie worden ook de kerktorens kort besproken. Als gevolg van een Staatsregeling uit 1798 (Napoleontische tijd) is het eigendom van de kerktorens in Nederland overgegaan op de burgerlijke gemeentes. De kerktorens van vóór 1798 behoren toe aan de gemeentelijke overheid ondanks dat in het kadaster vaak is opgenomen dat een kerktoren in het bezit is van de kerkelijke gemeente. Jurisprudentie heeft inmiddels uitgewezen dat de Staatsregeling uit 1798 nog steeds van kracht is tenzij een toren door verjaring of overdracht op een andere eigenaar is overgegaan. Ook de gemeente Texel is eigenaar van de oude monumentale kerktorens van De Burght (Den Burg), de Waddenkerk (De Cocksdorp), het Witte kerkje (Den Hoorn), de Protestantse kerk (De Koog), de Maartenskerk (Oosterend) en het Zeemanskerkje (Oudeschild). De kerktoren van De Waal dateert van 1961 en valt derhalve niet onder de Staatsregeling van 1798. De gemeente Texel heeft deze toren sinds de bouw wel onderhouden en heeft zich op deze wijze als eigenaar gedragen.

De splitsing in eigendom tussen de kerktoren en het overige deel van het kerkgebouw waar de kerkgangers plaatsnemen (het schip) dient te worden gezien in zijn historische context. Kerktorens hadden in de 18e eeuw en ook nog daarna een belangrijke openbare functie welke losstond van de kerkdiensten. Zo werden de klokken gebruikt bij rampen, zoals brand of watersnood of om belangrijke evenementen aan te kondigen. Tevens fungeerde de toren als baken voor de scheepvaart (bijvoorbeeld de Maartenskerk in Oosterend), gevangenis of uitkijkpost. Met de Staatsregeling 1798 heeft men daarom willen bewerkstelligen dat de kerktorens eigendom zouden blijven van de burgerlijke overheid.

De Protestantse kerk in De Koog. Bron: VVV Texel.

7.2 Huidige situatie

De gemeente Texel heeft, zoals eerder genoemd, zes kerktorens in bezit en onderhoud één wederopbouwkerktoren. Het onderhoud van de kerktorens valt onder de regie en verantwoordelijkheid van de afdeling gebouwenbeheer van team Gemeentewerken. De torens zijn goed onderhouden.

De gemeente kan gebruik maken van de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) voor de rijk monumentale kerkgebouwen. De SIM kan aangevraagd worden voor rijksmonumenten die geen woonhuis zijn. De instandhoudingssubsidie is bestemd voor reguliere onderhoudskosten op

basis van een 6-jarig onderhoudsplan. Vanaf 2022 bedraagt het subsidiepercentage 40 % voor eigenaren die hun rijksmonument bedrijfsmatig gebruiken. Voor overige eigenaren en professionele organisaties voor monumentenbehoud (POM) blijft het subsidiepercentage 60 %. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) beoordeelt de subsidieaanvragen, wijst ze toe (of af) en verdeelt het beschikbare budget. Het geld wordt uitgekeerd in jaarlijkse voorschotten.

7.3 Toekomstvisie kerktorens

Het is van belang dat het onderhoud voor de kerktorens gewaarborgd blijft in de toekomst. Wanneer een kerkgebouw te koop wordt gezet wordt het hele gebouw verkocht inclusief de toren aan de volgende eigenaar. Mede hierom is het belangrijk om goed contact te onderhouden met de kerkbesturen mochten er plannen zijn om het kerkgebouw te verkopen, omdat de gemeente een grote investering per jaar doet voor het onderhoud van de kerktoren.

Daarnaast is het belangrijk om de investering voor het onderhoud van de kerktorens vanuit de gemeente veilig te stellen en gebruik te blijven maken van de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM).

Het uitgangspunt is dat de gemeente in de toekomst de kerktorens moet blijven beschermen.

De kerktoren De Burght. Bron: VVV Texel.

8. Jaarlijkse bijeenkomst kerkbesturen

Uit de kerkenvisie bijeenkomst kwam naar voren dat de kerkbesturen het overleg met elkaar en de gemeente als prettig hebben ervaren. Vanuit de gemeente werd geopperd om een jaarlijkse bijeenkomst in te plannen met alle kerkbesturen om het contact aan te blijven houden en ideeën uit te wisselen. Het is belangrijk en nuttig als de kerkbesturen hun kennis, ervaringen en ideeën samen met elkaar kunnen bespreken en makkelijk contact kunnen leggen met de gemeente om hulp te vragen waar nodig.

Actie: Er zal elk jaar een bijeenkomst georganiseerd worden voor de kerkbesturen vanuit de gemeente Texel waarin actualiteiten en vragen kunnen worden besproken (naar behoefte van de kerkbesturen). Ook hier worden de eigenaren van de 2 monumentale kerkgebouwen (doopsgezinde Vermaning Oosterend en doopsgezinde Vermaning Den Hoorn) uitgenodigd om hun knelpunten te bespreken.

De Protestantse kerk in Den Hoorn. Bron: VVV Texel.

9. Begraafplaatsen en kerkhoven

Tijdens de bijeenkomst voor de kerkenvisie werd er door de kerkbesturen aangehaald dat de begraafplaatsen en kerkhoven ook onderdeel uit zouden moeten maken van de kerkenvisie. De landelijke trend is dat er minder begraven wordt en daardoor verschillende begraafplaatsen en kerkhoven in financiële nood komen.

9.1 Tarieven grafrechten gemeente Texel

De tarieven grafrechten gemeente Texel zijn als volgt opgesteld voor het jaar 2023:

Grafrechten

Recht dat aan u wordt verleend (wat u krijgt)	Kosten
Een graf voor een periode van 20 jaar	€ 1825,91
Een kindergraf voor een periode van 20 jaar	€ 912,33
Een urnengraf voor een periode van 10 jaar	€ 930,10
Een urnennis voor een periode van 10 jaar	€ 898,34
Verlenging van een graf met maximaal 10 jaar	€ 893,25
Verlenging van een kindergraf met maximaal 10 jaar	€ 548,90
Verlenging van een urnengraf met maximaal 10 jaar	€ 893,25
Verlenging van een urnennis met maximaal 10 jaar	€ 893,25

Figuur 1. Tarieven grafrechten gemeente Texel (2023).

9.2 Begraafplaatsen en kerkhoven gemeente Texel

De gemeente Texel kent twee algemene (openbare) begraafplaatsen. Deze zijn in eigendom van de gemeente en bevinden zich in Oosterend (bij de hoek Achtertune-Nieuweschild) en Den Burg (aan de Kogerstraat). De gemeente pleegt hier dan ook het onderhoud voor. Ook is er een aantal bijzondere begraafplaatsen die aan een kerkelijke gemeente zijn verbonden.[7] De kerkelijke besturen verzorgen hierbij het onderhoud van de kerkhoven. Elk dorp op Texel, afgezien van De Koog, heeft haar eigen begraafplaats. De gemeente Texel kent de volgende begraafplaatsen en kerkhoven:

Begraafplaatsen:
- De Cocksdorp - Algemene begraafplaats De Cocksdorp
- Den Burg – Algemene Begraafplaats (gemeentelijk)
- Den Burg - Begraafplaats De Burght
- Den Burg – Rooms-Katholieke Begraafplaats
- Oosterend - Algemene Begraafplaats (gemeentelijk)
- Oudeschild - Begraafplaats "De Hoge Berg"

[7] Er is op Texel een oud graf dat midden op een grasveld op het recreatiepark Vogelmient aanwezig is. Daar ligt de oude kastelein van het Eierlandse Huis, Hendrick Dirksz (overleden 1681), begraven. Dit graf ligt in een verblijf recreatieve bestemming en daar is planologisch niets voor geregeld. Het is de enige grafsteen die resteert op de oude begraafplaats van De Koog op de Vogelmient. Het graf is aangewezen als gemeentelijk monument en de begraafplaats is verder niet meer in gebruik.

- Oudeschild - Georgische Begraafplaats

Kerkhoven:
- De Waal - Kerkhof
- Den Hoorn - Kerkhof
- Oosterend – Kerkhof Maartenskerk

Kerkhof bij de Maartenskerk in Oosterend. Bron: VVV Texel.

9.3 Ontwikkelingen en knelpunten

Zoals eerder besproken heerst bij de kerkbesturen de zorg dat door de afname van het begraven er minder inkomsten binnen zullen komen waarmee de begraafplaatsen en kerkhoven kunnen worden onderhouden.

Andere kerkbesturen hebben al voorgesteld dat zij de tarieven van begraven zo aanpassen dat het werk uitbesteed kan worden voor hetzelfde bedrag wanneer vrijwilligers stoppen. Daarnaast is het voorstel om reële tarieven te vragen die iets onder het gemeentelijke tarief zitten. Ook is het verstandig om verplichtingen voor 20 jaar of langer te hanteren.

Het voorstel is om contact te blijven onderhouden met de kerkbesturen over de afname van het begraven. Tijdens het jaarlijkse overleg met de kerkbesturen kan er gesproken worden over de ontwikkelingen omtrent de begraafplaatsen en kerkhoven zodat hierop geanticipeerd kan worden indien nodig.

10. Mogelijke herbestemming in de toekomst

10.1 Herbestemming

Hoewel de kerkbesturen aangeven geen grote problemen te voorzien in het behoud van hun kerkgebouw de komende 5 tot 10 jaar zal er in de toekomst wel sprake kunnen zijn van eventuele herbestemming van kerkgebouwen.

Het leegraken door het verlies van de functie van de kerkgebouwen kan als een gemis worden ervaren maar het biedt ook mogelijkheden voor nieuwe initiatieven. De herbestemming van functies van het kerkgebouw kan de bezetting van het gebouw vergroten. Niet alleen wordt er de exploitatie van het gebouw gewaarborgd maar het kan ook een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en vitaliteit in het dorp. Een duurzame herbestemming heeft een positieve werking voor het behoud van een kerkgebouw in de toekomst.

Bij herbestemming ligt de nadruk op passend nieuw gebruik van het gebouw, hoogwaardige ruimtelijke en architectonische kwaliteit en het waarborgen van publieke toegankelijkheid. Een goede herbestemming kan worden bereikt door uitvoering onderzoek te doen. De nieuwe functie moet passen bij het gebouw en de omgeving. Dit vraagt om maatwerk.

Er zijn een aantal mogelijkheden tot ander gebruik voor kerkgebouwen waar sommige kerken op Texel al reeds gebruik van maken. Initiatieven om een kerk te verkopen of te herbestemmen moeten echter zeer zorgvuldig worden beoordeeld.

Het voorstel is wanneer de wens wordt geuit vanuit de kerkbesturen om hun gebouw her te bestemmen om in overleg te gaan met de gemeente. Immers is ieder kerkgebouw anders en zal er maatwerk geleverd moeten worden welke herbestemming het meest geschikt en passend is voor het kerkgebouw.

10.2 Herbestemming per kerkgebouw

Leidend voor de mogelijkheden tot herbestemming van de kerkgebouwen zijn de bestemmingsplannen. Deze bestemmingsplannen moeten meegenomen worden in het onderzoek naar een geschikte herbestemming voor het kerkgebouw.

Hier staat omschreven welk bestemmingsplannen er voor de kerkgebouwen van toepassing zijn:

- **Baptisten gemeente te Den Burg**

Julianastraat 11, 1791 AK
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 14 in Bestemmingsplan Den Burg. Terug te vinden op: Den Burg: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 3

- **De Burght te Den Burg (rijksmonument)**

Binnenburg 2, 1791 CG
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 14 in Bestemmingsplan Den Burg. Terug te vinden op: Den Burg: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

- **Doopsgezinde Vermaning te Den Burg (rijksmonument)**

Kogerstraat 18, 1791 ES
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 14 in Bestemmingsplan Den Burg. Terug te vinden op: Den Burg: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **Gereformeerde kerk te Oosterend**

Schoolstraat 29, 1794 AS
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 13 in Bestemmingsplan Oosterend. Terug te vinden op: Oosterend: REGELS (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **Kerk te De Waal (gemeentelijk monument)**

Hogereind 2, 1793 AG
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 10 in Bestemmingsplan De Waal. Terug te vinden op: De Waal: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **Koninkrijkszaal te Den Burg**

Noordwester 3, 1791 HD
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 14 in Bestemmingsplan Den Burg. Terug te vinden op: Den Burg: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 3

- **Maartenskerk te Oosterend (rijksmonument)**

Kerkplein 2, 1794 AN
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 13 in Bestemmingsplan Oosterend. Terug te vinden op: Oosterend: REGELS (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2
Waarde – Beschermd Dorpsgezicht

- **Protestantse Kerk te De Koog (rijksmonument)**

Dorpstraat 168, 1796 CG
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 13 in Bestemmingsplan De Koog. Terug te vinden op: De Koog: Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **Protestantse kerk te Den Hoorn (rijksmonument)**

Kerkstraat 5, 1797 AD
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 12 in Bestemmingsplan Den Hoorn. Terug te vinden op: Den Hoorn: REGELS (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2
Waarde – Beschermd dorpsgezicht

- **St. Francisca Romanakerk te De Cocksdorp (rijksmonument)**

Molenlaan 2, 1795 AM
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 12 in Bestemmingsplan De Cocksdorp. Terug te vinden op: De Cocksdorp: Regels (ruimtelijkeplannen.nl).

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **St. Johannes de Doperkerk te Den Burg (alleen pastorie is gemeentelijk monument)**

Molenstraat 36, 1791 DL
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 14 in Bestemmingsplan Den Burg. Terug te vinden op: Den Burg: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **St. Martinuskerk te Oudeschild**

De Ruyterstraat 129, 1792 AP
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 12 in Bestemmingsplan Oudeschild. Terug te vinden op: Oudeschild: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **Waddenkerk te De Cocksdorp (rijksmonument)**

Kikkerstraat 85, 1795 AC
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 12 in Bestemmingsplan De Cocksdorp. Terug te vinden op: De Cocksdorp: Regels (ruimtelijkeplannen.nl).

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

- **Zeemanskerkje te Oudeschild (rijksmonument)**

Trompstraat 60, 1792 BL
Bestemmingsplan: Enkel bestemming Maatschappelijk
Omschreven onder Artikel 12 in Bestemmingsplan Oudeschild. Terug te vinden op: Oudeschild: Regels (ruimtelijkeplannen.nl)

Dubbelbestemming: Waarde – Archeologie 2

11. Kerkpaspoorten

Van de kerkgebouwen op Texel zijn kerkpaspoorten opgesteld om een beeld te krijgen van de kerkgebouwen, het gebruik, de gemeenschap en de huidige stand van zaken. In deze kerkpaspoorten zijn onder andere de basisgegevens, cultuurhistorische beschrijvingen, de huidige situatie en toekomstperspectief van het kerkgebouw opgenomen. Deze kerkpaspoorten geven niet alleen inzicht in de historie van het kerkgebouw maar geven met het toekomstperspectief ook een beeld hoe de kerkgebouwen er voor staan en wat de plannen zijn voor de toekomst. Op deze manier kan er gemakkelijk en beter geanticipeerd worden op de ontwikkelingen rondom de kerkgebouwen op het eiland.

Met de kerkpaspoorten kunnen de status en de plannen van de kerkgebouwen bijgehouden worden en uiteindelijk ook gedeeld worden op bijvoorbeeld de website van de gemeente of via een QR code aan de deur van de kerken. Op deze manier kunnen ook inwoners en geïnteresseerden meer te weten komen van de kerkgebouwen en hun historie. De kerkpaspoorten zullen eens in de zoveel tijd geactualiseerd worden.

De kerkpaspoorten zijn ingedeeld in paspoorten van kerkgebouwen met een religieuze functie en kerkgebouwen die al definitief of in ontwikkeling voor herbestemming zijn.

De kerkpaspoorten zijn in Bijlage 2 toegevoegd.